

Proefresultaten wintergranen 2018

11 september 2018

Martine Peumans

vzw PIBO-campus

Nieuwsbrief

- ▶ GDPR (privacywetgeving): officiële bevestiging nodig
- ▶ <https://www.pibo-campus.be/>

Beveiligd | <https://www.pibo-campus.be>

Home Woord van de voorzitter Nieuws Over ons ▾ Projecten ▾ Navorming ▾ Publicaties Contact Links

Over PIBO Campus

Blijf op de hoogte van ons nieuws i.v.m. onze vergaderingen en ons onderzoek en ga direct naar de [nieuwspagina](#) of schrijf je in voor onze [niewsbrief](#)

Onze diensten aan de sector:

- [Proefveldonderzoek](#)
- [G-rijbewijs](#)
- [Navorming](#)
- [Verhuur van lokalen](#)

Inschrijven nieuwsbrief

Inschrijven nieuwsbrief

 [Pagina afdrukken](#)

Naam:

Voornaam:

Email:

De gegevens die je ons verstrekt zullen enkel gebruikt worden om je informatie over onze activiteiten te bezorgen. De gegevens worden vertrouwelijk behandeld en niet doorgegeven aan derden. Je kan altijd vragen om de gegevens die wij over je hebben verzameld via deze website in te kijken en te corrigeren. Je kan ook vragen om de gegevens geheel te wissen. Met die vragen kan je terecht op pibocampus@pibo.be.

Vergeet uw inschrijving niet te bevestigen!

 [Pagina afdrukken](#)

U krijgt van ons een e-mail met daarin een link waarop u kan klikken. Nadat u deze link heeft aangeklikt, bent u definitief ingeschreven op onze nieuwsbrief!

PROGRAMMA

1. Overzicht teeltseizoen

2. Proefresultaten wintergerst

- Fungicideproef
- Neonic's weldra verboden: wat nu?
- Rassenproef

3. Proefresultaten wintertarwe

- Interreg Leve(n)de Bodem: voorjaarstoepassing drijfmest
- Fungicideproef (blad en aar)
- Rassenproef

1. Overzicht teeltseizoenen

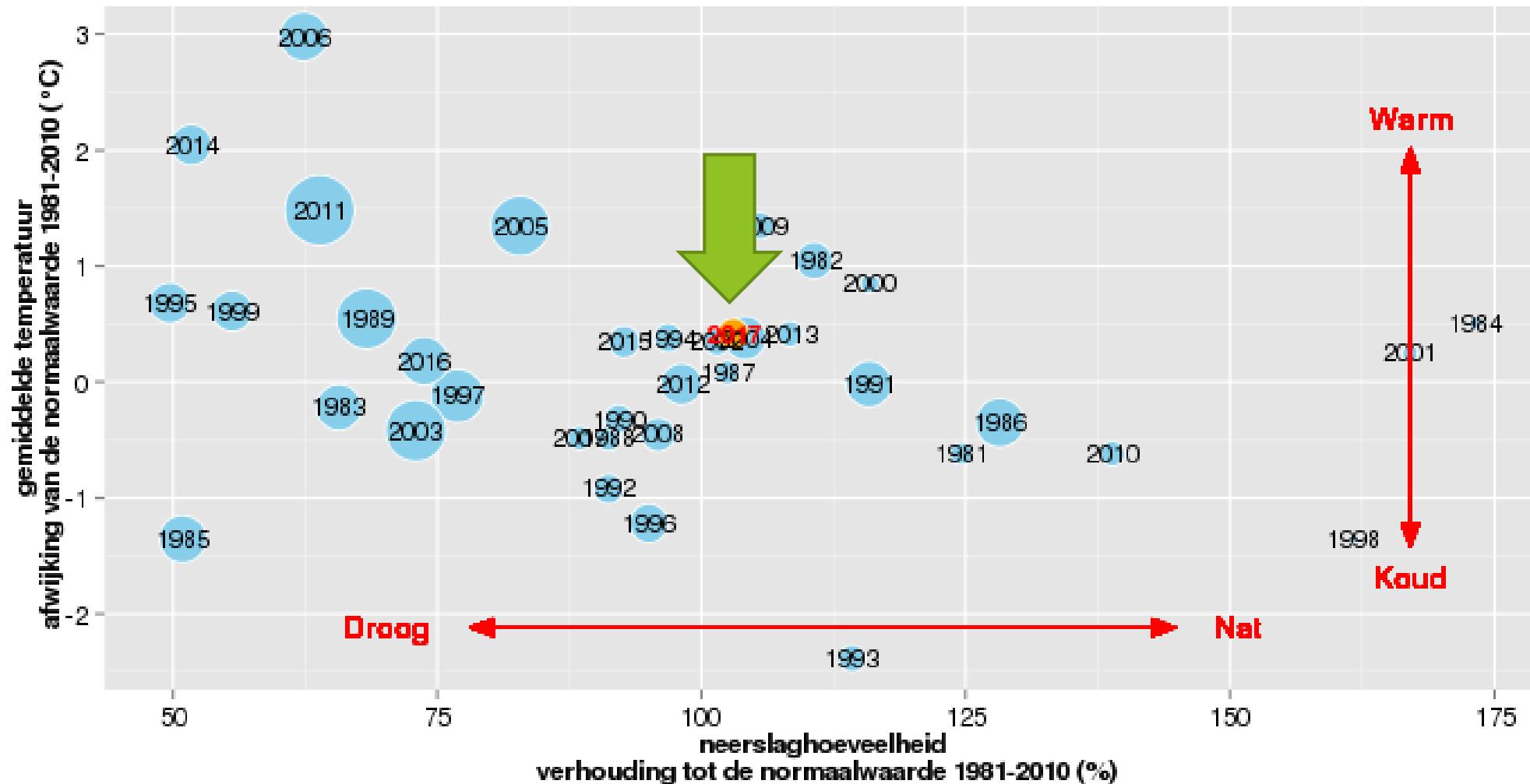
Herfst 2017: normaal, maar eerder droog

Neerslag, temperatuur en zonneschijnduur te Ukkel, herfst

gegevens van 1981 tot 2017

De grootte van de bolletjes is evenredig in verhouding tot deze van de normale zonneschijnduur 1981-2010

1. Overzicht teeltseizoen 2017-2018

- ▶ Vrij laat gezaaid
- ▶ Goede homogene opkomst (op tijd regen na zaai)

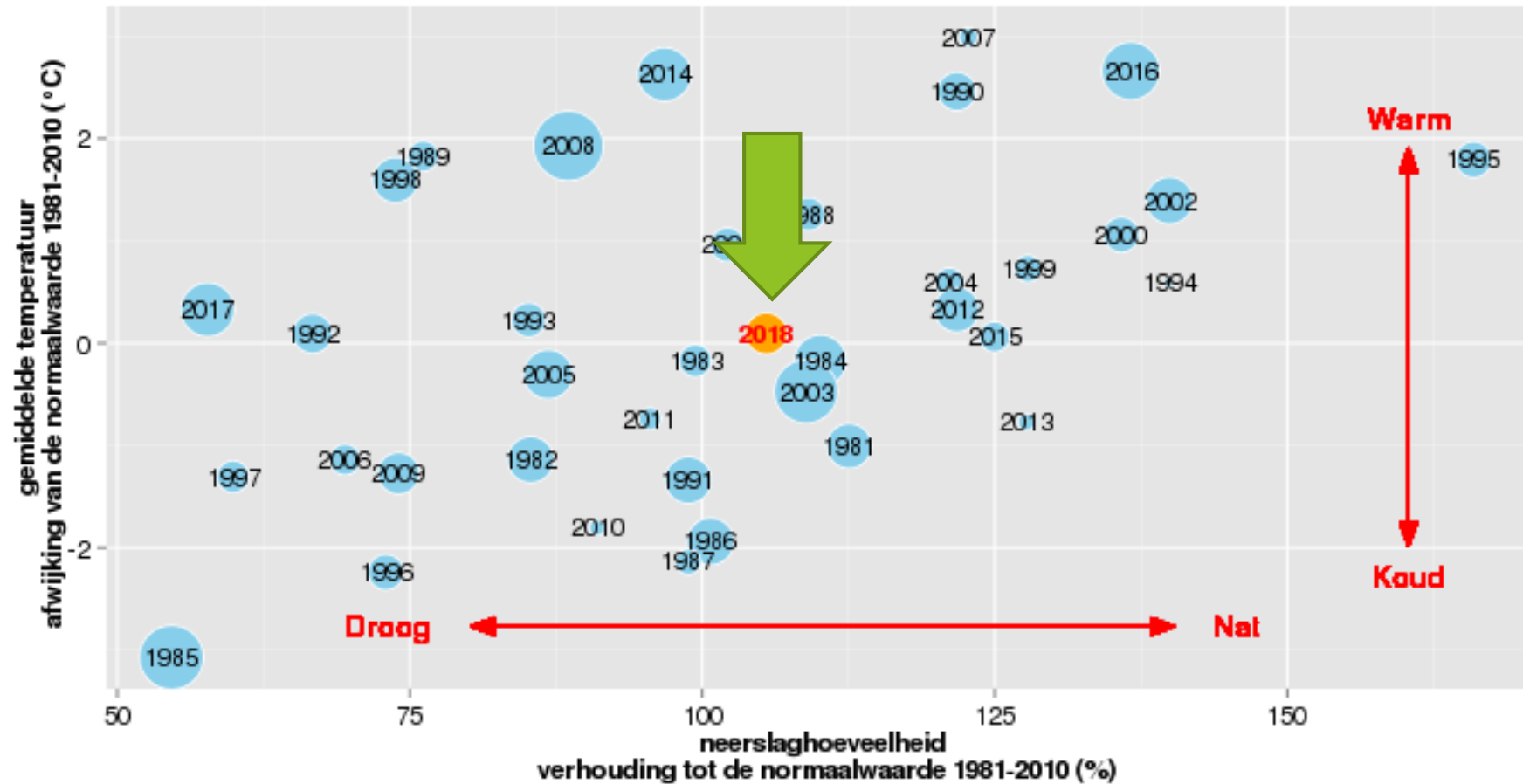
Winter 2018

Neerslag, temperatuur en zonneschijnduur te Ukkel, winter

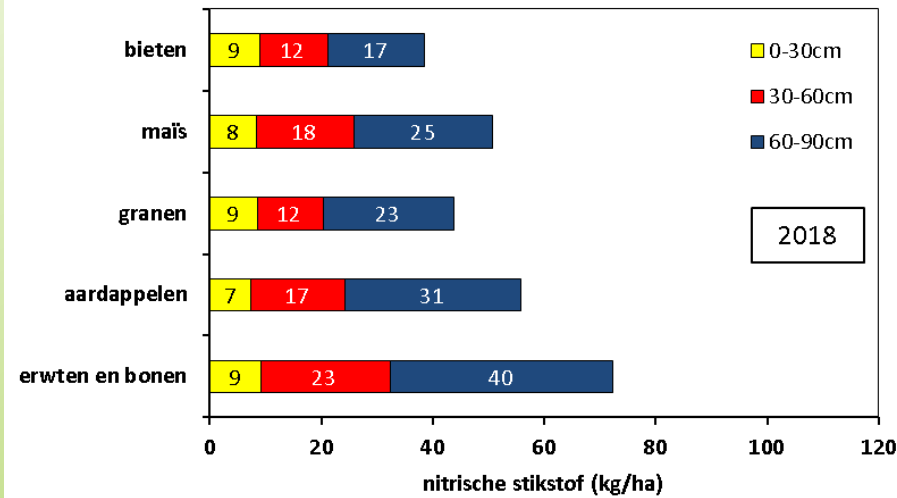
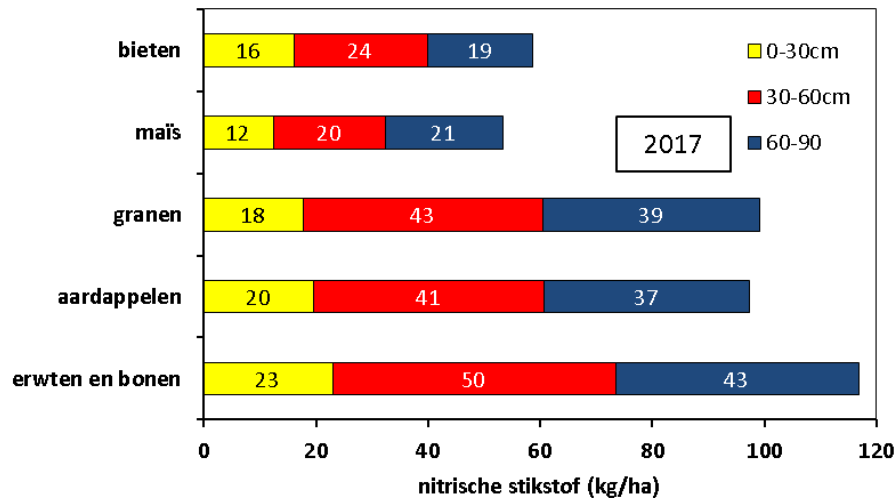
gegevens van 1981 tot 2018

De grootte van de bolletjes is evenredig in verhouding tot deze van de normale zonneschijnduur 1981-2010

1. Overzicht teeltseizoen 2017-2018

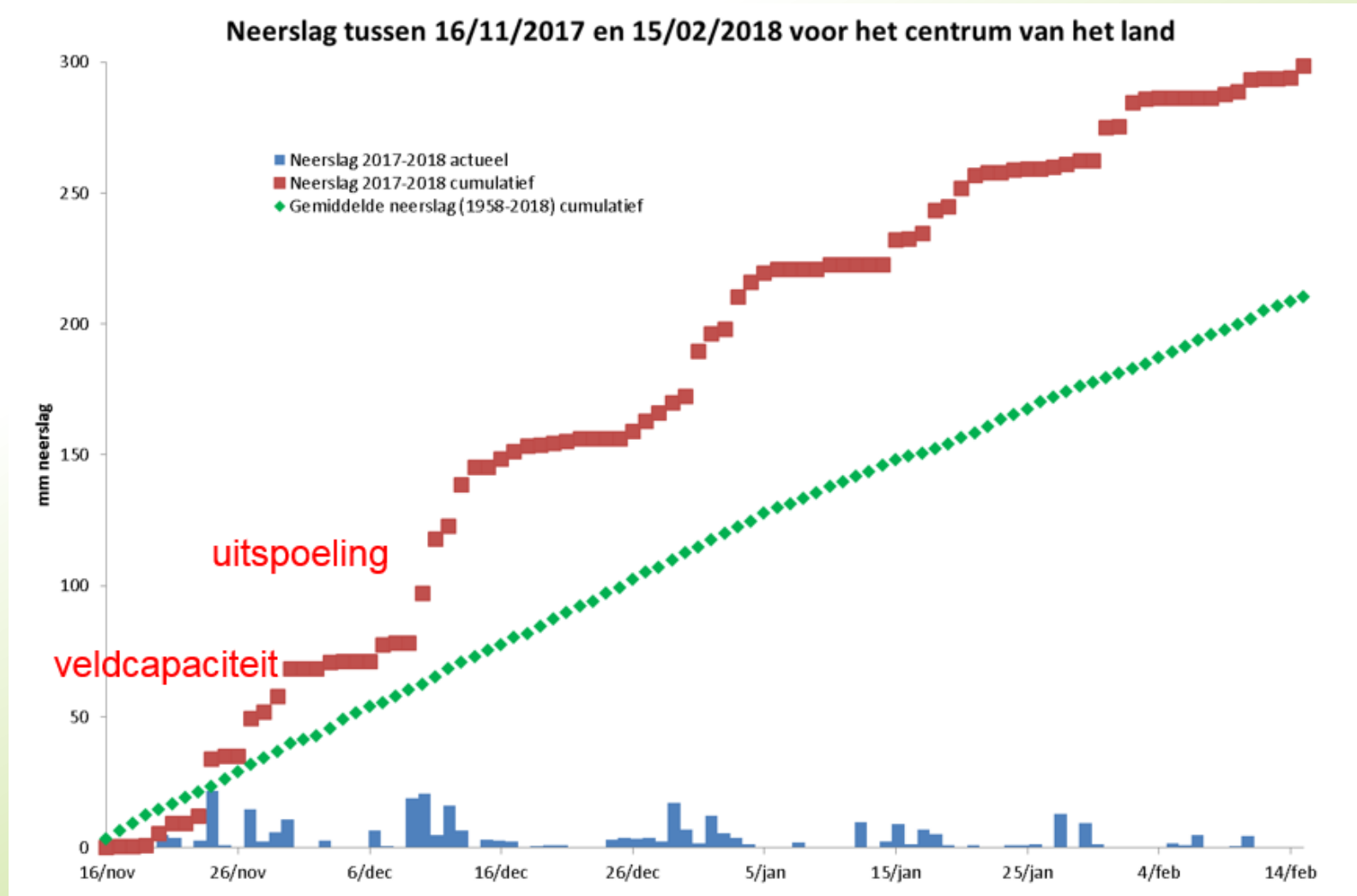
- Over het algemeen: N-reserves lager dan normaal
 - Voorteeelt
 - Perceelseigenschappen
- Toediening eerste fractie: vrij laat

Bron: BDB
(Voorlopige statistieken tot 19.02.18)

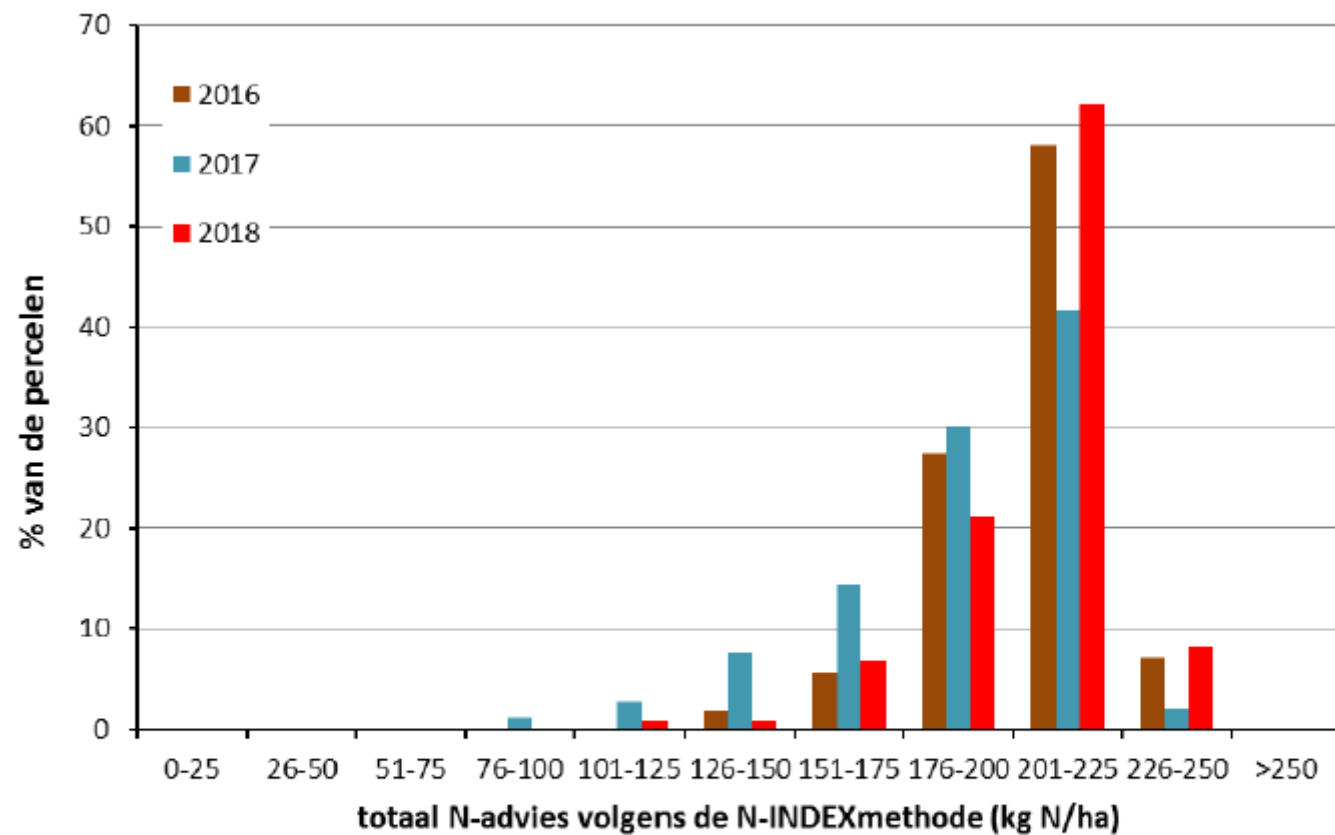
1. Overzicht teeltseizoen 2017-2018

- Over het algemeen: N-reserves lager dan normaal

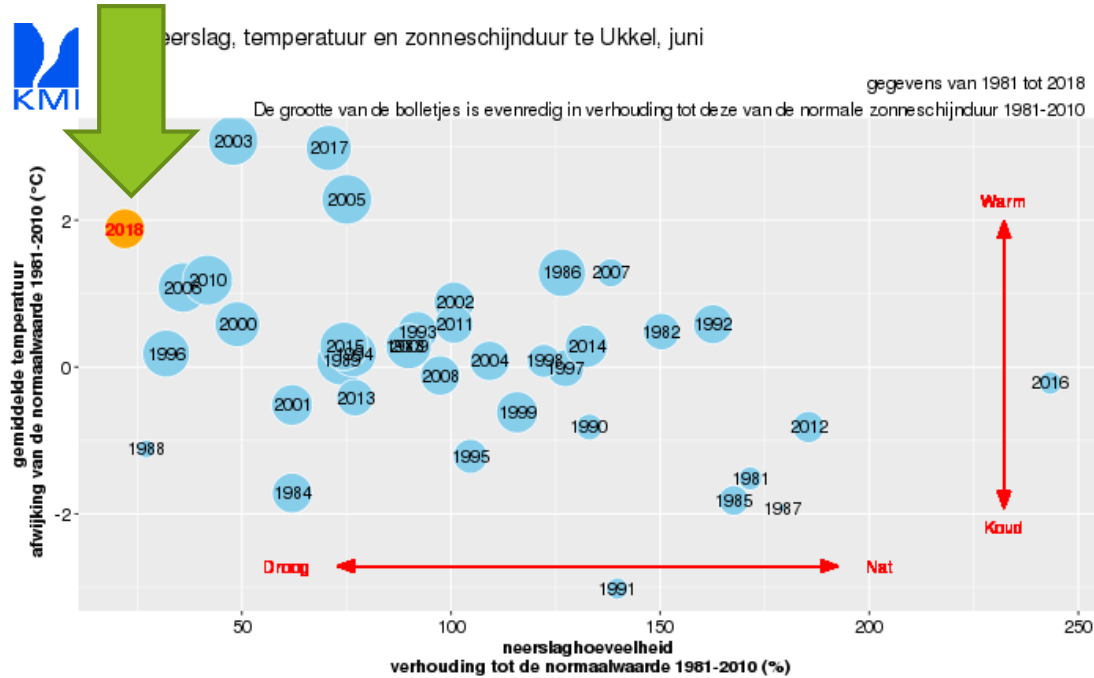
Bron: BDB en KMI

1. Overzicht teeltseizoenen 2017-2018

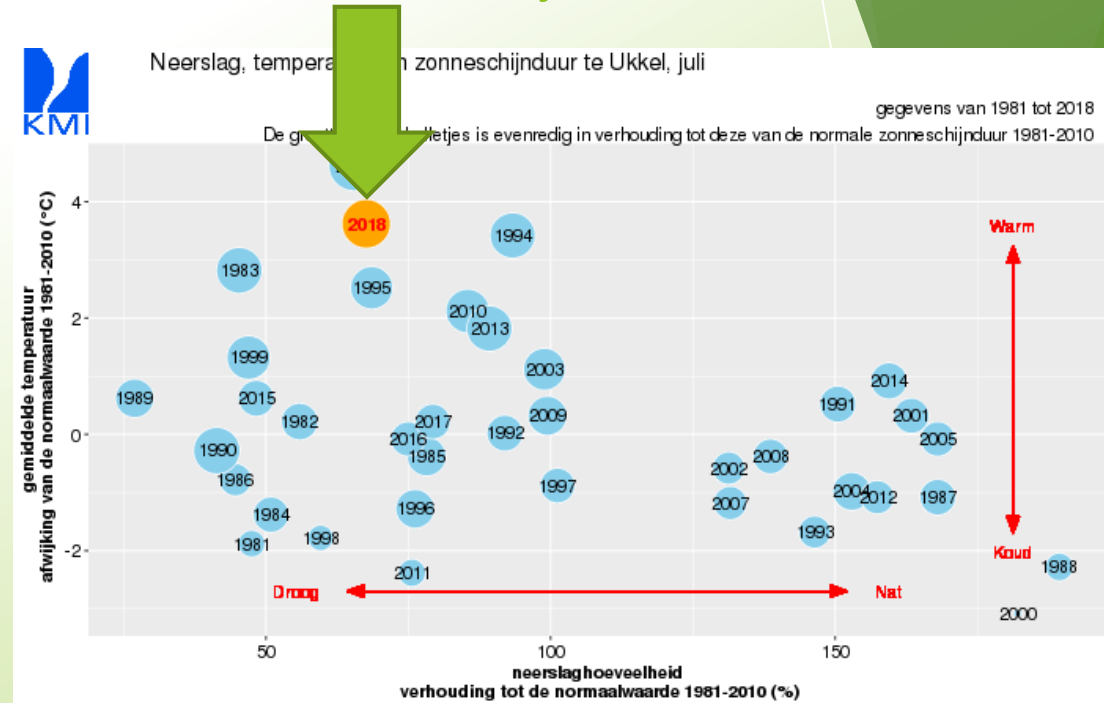

Figuur 4: Procentuele verdeling van de totale stikstofbestedingsadviezen (kg N/ha) van de Belgische wintertrawepercelen volgens N-INDEX, voorlopige statistieken tot 23 februari 2018. Bron: Bodemkundige Dienst van België.

juni 2018

juli 2018

1. Overzicht

Het KMI bestempelt de droogte in de lente en zomer van 2018 in Vlaanderen als uitzonderlijk, waarmee één van de voorwaarden voor de erkenning als landbouwramp is vervuld. Een gelijkaardige droogte komt maar eens in de 20 jaar voor. Volgens het KMI-rapport werd die terugkeerperiode van 20 jaar in alle Vlaamse gemeenten bereikt of overtroffen. Wanneer ook aan de financiële voorwaarden voldaan is, kan het landbouwrampenfonds tussenkomen in de schade op landbouwpercelen.

De uitzonderlijke situatie heeft zich tussen 2 juni en 6 augustus voorgedaan in alle 308 Vlaamse gemeenten, zo blijkt uit een analyse van het KMI die Belga kon inkijken. Zo viel er in juni maar 22 procent van de normale hoeveelheid neerslag en in juli zelfs maar 13 procent. De kaarten met de neerslaghoeveelheden tonen volgens het KMI aan dat er in juni en juli "een groot, gegeneraliseerd neerslagtekort" was. De 'terugkeerperiode', zeg maar de frequentie, van zo'n droogte is eens om de 20 jaar.

Nu het KMI de droogte uitzonderlijk noemt, is één van de voorwaarden voor de erkenning van de droogte als landbouwramp vervuld. Vlaams minister van Landbouw Joke Schauvliege kan de procedure nu opstarten. Naast de beoordeling van het KMI moet er ook een financiële voorwaarde vervuld worden. Er moet voor minstens 1,24 miljoen euro totale schade zijn en gemiddeld voor 5.580 euro per dossier. Die beoordeling kan pas gemaakt worden nadat de gemeentelijke schadevaststellingscommissies klaar zijn met de inventarisatie van de schade op hun grondgebied. Dat zal volgens het kabinet-Schauvliege wellicht binnen een aantal weken zijn.

1. Overzicht teeltseizoen 2017-2018

2 voorwaarden om droogte te erkennen als landbouwramp

- ▶ KMI: uitzonderlijke droogte in periode van 2/6/'18 – 6/8/'18
- ▶ Financiële schade
 - min. €1,24 miljoen in totaal
 - min. €5.580 per dossier

- Voorwaardes zijn voldaan
- Huidige situatie: procedure erkenning is opgestart vanuit Vlaanderen naar gemeentes

2. Fungicideproef wintergerst

2. Fungicideproef wintergerst

Brochure p. 64

- ▶ Voorvrucht: wintertarwe + gele mosterd
- ▶ Ploegen + zaaien 13/10/'17
- ▶ Ras: Rafaela (tolerant BYDV) aan 250 korrels/m²
- ▶ Opkomst: 94% 06/11/'17
- ▶ Onkruidbestrijding: Liberator 0,6 l/ha 03/11/'17
- ▶ Bemesting
 - N-index: 127 (lager dan normaal)
 - N-advies: 149 EN/ha → Urean
 - 89 EN/ha 26/03/'18
 - 60 EN/ha 24/04/'18
- ▶ Halmverkorter: Medax Top 1 l/ha 13/04/'18
- ▶ Halmversteviger: Ethefon 480 0,8 l/ha 02/05/'18
- ▶ Oogstdatum 03/07/'18

Nr.	Behandeling	Firma	Stadium	Richtprijs (€/ha excl. BTW)
1	Onbehandeld	-	-	-
2	Librax 1,25 L + Bravo 1 L	BASF	Laatste blad (02/05/'18)	84,8
3	Evora Xpro 1 L	Bayer		69,6
4	Evora Xpro 1 L + Bravo 1 L	Bayer		80,1
5	Evora Xpro 1 L + Perseo 2 L	Protex		101,6
6	Velogy Era 1 L + Bravo 1 L	Syngenta		94,4
7	Bontima 2 L + Bravo 1 L	Adama		87,1
8	Bontima 2 L	Adama		76,6
9	Velogy Era 1 L	Syngenta		83,9
10	T1: Granovo 1,25 L T2: Evora Xpro 1 L	BASF + Bayer	1 ^e – 2 ^e knoop (13/04/'18) + Laatste blad (02/05/'18)	169,5
11	T1: Granovo 1,25 L T2: Evora Xpro 1 L + Bravo 1 L	BASF + Bayer + Syngenta		180,0
12	T1: Granovo 1,25 L T2: Velogy Era 1 L + Bravo 1 L	BASF + Syngenta		194,4

Groepsnaam	Chemische familie	Voorbeelden a.s.
DMI-fungiciden	Triazolen	Prothioconazool, tebuconazool, metconazool, epoxiconazool, ...
Qol-fungiciden	Methoxycarbamaten/-acrylaten Oximino-acetaten/ -acetamiden	Strobilurines: azoxystrobin, fluoxastroin, ...
SDHi's	Carboxamiden	Bixafen, fluxapyroxad, isopyrazam, ...
Phtalonitrilen	Chloornitrilen	Chloorthalonil

→ Actieve stoffen mengen/afwisselen: resistentie

2. Fungicideproef wintergerst

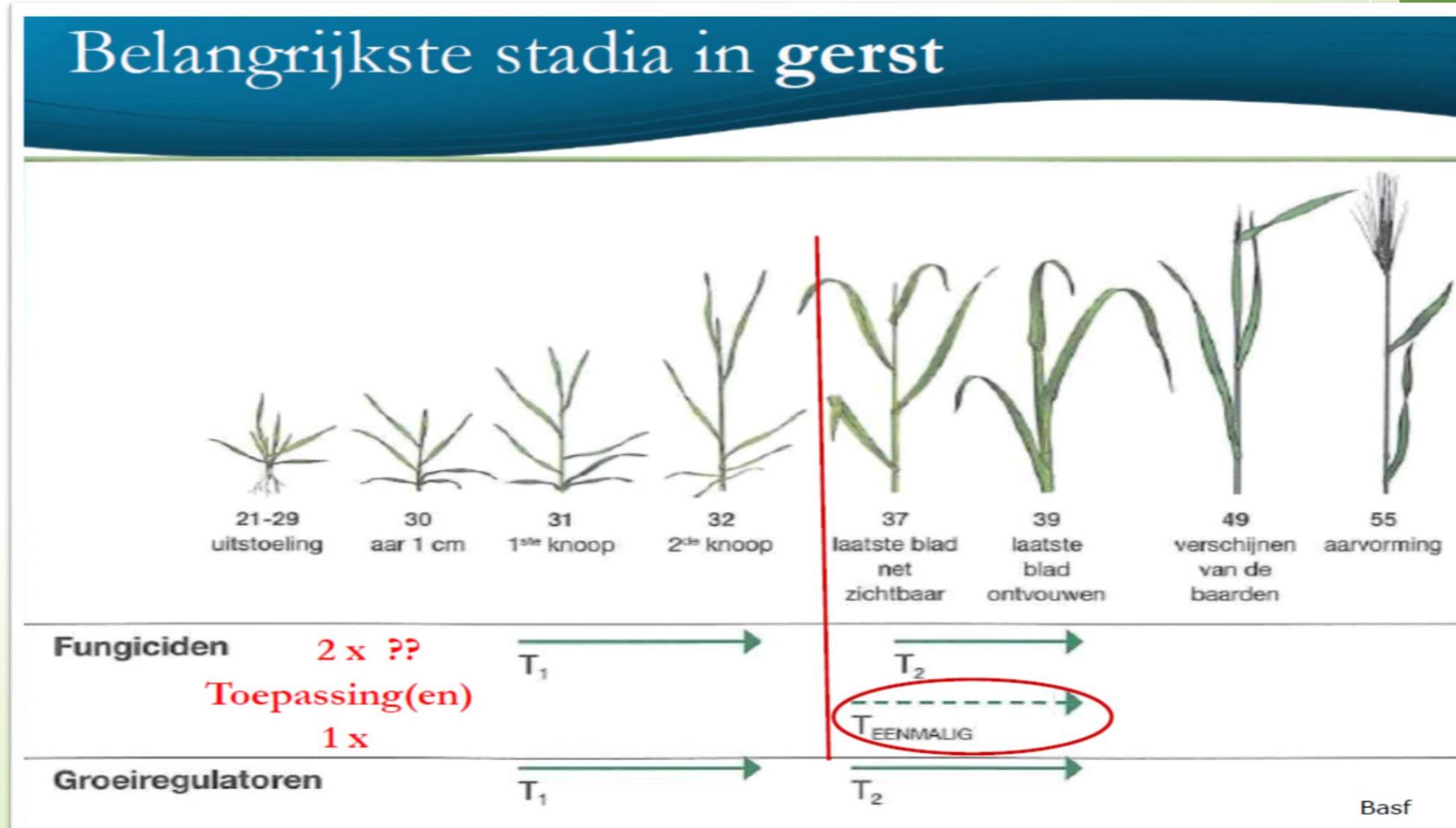
Ziektebestrijding in granen

- ▶ Meer dan 1 fungicidebehandeling: afwisselen tussen de chemische groepen (werkingsmechanisme)
 - Indien niet mogelijk: andere a.s. binnen dezelfde groep
- ▶ 2x dezelfde actieve stof: vermijden (gevaar voor resistentie!)
- ▶ Aanbevolen dosis respecteren
- ▶ Andere productnaam: niet per se andere actieve stof!!!
- ▶ Belangrijk om de actieve stoffen van vandaag zo veel mogelijk te behouden

Productnaam	Firma	Actieve stoffen	Chemische familie	Werkingspectrum
Evora Xpro	Bayer	Bixafen Prothioconazool Tebuconazool	Carboxamiden (SDHi) Triazolen	Breedwerkend
Granovo	BASF	Boscalid Epoxyconazool	Carboxamiden (SDHi) Triazolen	Breedwerkend (niet op meeldauw!)
Librax	BASF	Fluxapyroxad Metconazool	Carboxamiden (SDHi) Triazolen	Breedwerkend
Velogy Era	Syngenta	Benzovindiflupyr Prothioconazool	Carboxamiden (SDHi) Triazolen	Breedwerkend (niet op meeldauw!)
Perseo	Oxon Italia	Azoxystrobin Chloorthalonil	Strobilurinen Chloornitrilen	Bladvlekkenziekte
Bravo	Syngenta	Chloorthalonil	Chloornitrilen	Bladvlekkenziekte
Bontima	Adama	Cyprodinil Isopyrazam	Anilo-pyrimidinen Carboxamiden (SDHi)	Breedwerkend

2. Fungicideproef wintergerst

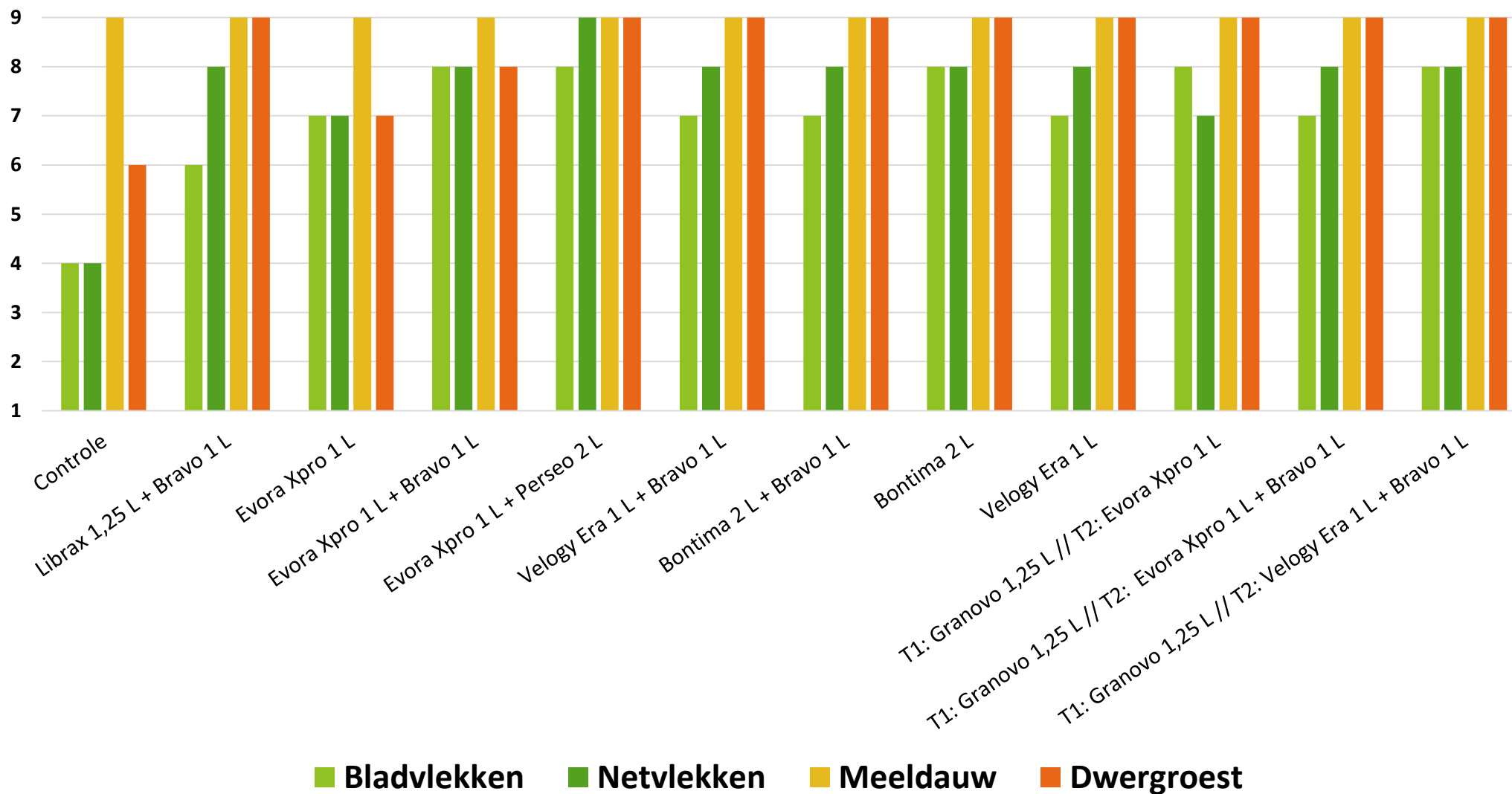

2. Fungicideproef wintergerst

Brochure p.68

Telling 07/06/'18

1 = volledig ziek
9 = volledig gezond

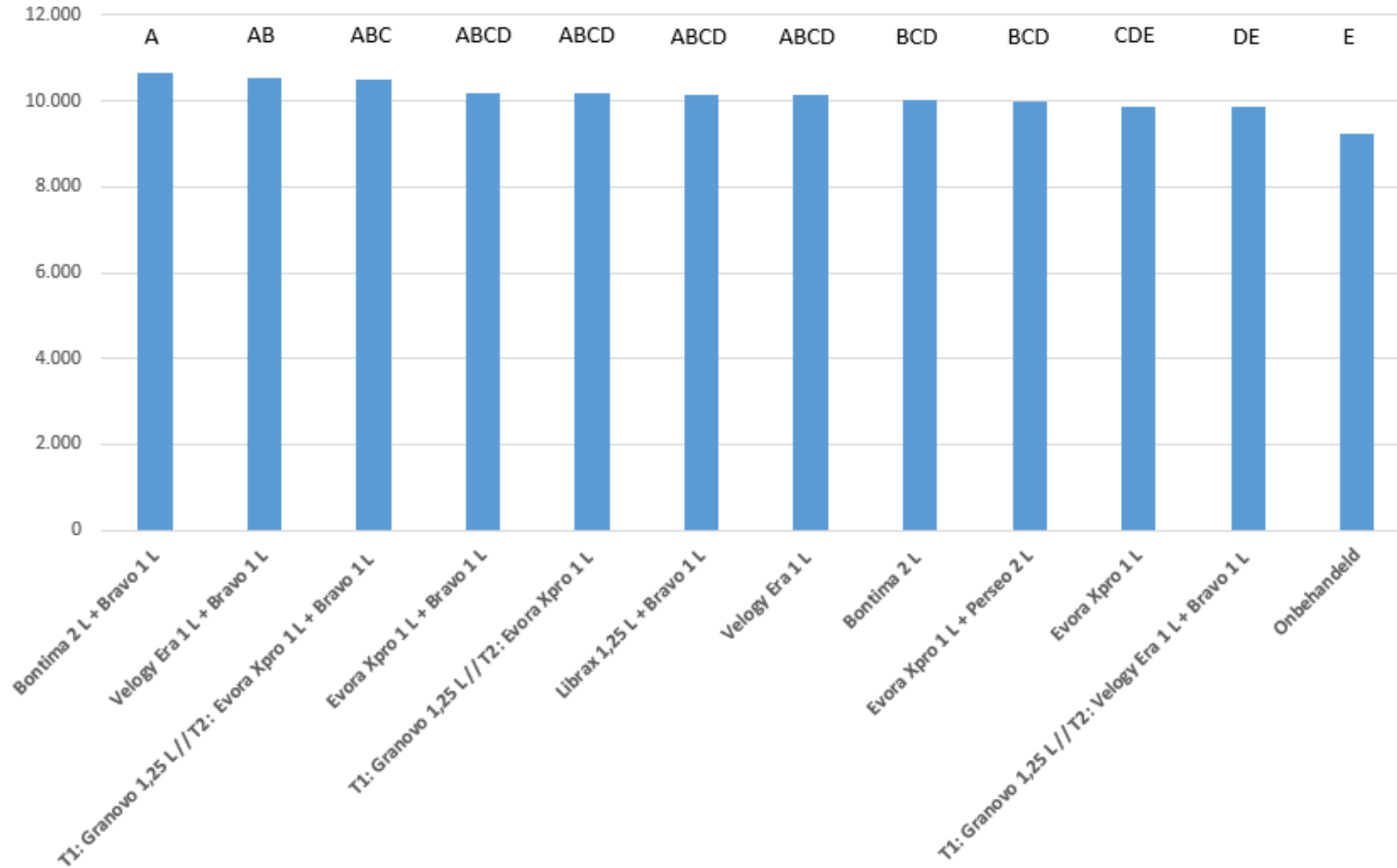

2. Fungicideproef wintergerst

Brochure p. 69

Nr.	Behandeling (dosis per ha)	Opbrengst (kg/ha) bij 15% vocht	Rangschikking korrelopbrengst aan 15% vocht	HL-gewicht bij 15% vocht (kg)	Rel. opbrengst t.o.v. onbeh. (%)	Opbrengstverschil t.o.v. onbeh. (kg)
7	Bontima 2 L + Bravo 1 L	10.639	A	58,7	115	+1.403
6	Velogy Era 1 L + Bravo 1 L	10.545	AB	59,6	114	+1.308
11	T1: Granovo 1,25 L T2: Evora Xpro 1 L + Bravo 1 L	10.492	ABC	60,8	114	+1.255
4	Evora Xpro 1 L + Bravo 1 L	10.196	ABCD	61,5	110	+960
10	T1: Granovo 1,25 L T2: Evora Xpro 1 L	10.185	ABCD	59,0	110	+948
2	Librax 1,25 L + Bravo 1 L	10.157	ABCD	56,6	110	+920
9	Velogy Era 1 L	10.140	ABCD	58,2	110	+904
8	Bontima 2 L	10.024	BCD	58,0	109	+787
5	Evora Xpro 1 L + Perseo 2 L	9.979	BCD	58,8	108	+742
3	Evora Xpro 1 L	9.871	CDE	57,2	107	+634
12	T1: Granovo 1,25 L T2: Velogy Era 1 L + Bravo 1 L	9.856	DE	62,4	107	+619
1	Onbehandeld	9.236,5	E	56,2	100	-

Opbrengst (kg/ha) bij 15% vocht

2. Fungicideproef wintergerst

Nr.	Behandeling (dosis per ha)	Opbrengst (kg/ha) bij 15% vocht	Rangschikking korrelopbrengst aan 15% vocht	HL-gewicht bij 15% vocht (kg)	Rel. opbrengst t.o.v. onbeh. (%)	Opbrengstverschil t.o.v. onbeh. (kg)
7	Bontima 2 L + Bravo 1 L	10.639	A	58,7	115	+1.403
6	Velogy Era 1 L + Bravo 1 L	10.545	AB	59,6	114	+1.308
11	T1: Granovo 1,25 L T2: Evora Xpro 1 L + Bravo 1 L	10.492	ABC	60,8	114	+1.255
4	Evora Xpro 1 L + Bravo 1 L	10.196	ABCD	61,5	110	+960
10	T1: Granovo 1,25 L T2: Evora Xpro 1 L	10.185	ABCD	59,0	110	+948
2	Librax 1,25 L + Bravo 1 L	10.157	ABCD	56,6	110	+920
9	Velogy Era 1 L	10.140	ABCD	58,2	110	+904
8	Bontima 2 L	10.024	BCD	58,0	109	+787
5	Evora Xpro 1 L + Perseo 2 L	9.979	BCD	58,8	108	+742
3	Evora Xpro 1 L	9.871	CDE	57,2	107	+634
12	T1: Granovo 1,25 L T2: Velogy Era 1 L + Bravo 1 L	9.856	DE	62,4	107	+619
1	Onbehandeld	9.236,5	E	56,2	100	-

2. Fungicideproef wintergerst

Nr.	Behandeling (dosis per ha)	Opbrengst (kg/ha) bij 15% vocht	Rangschikking korrelopbrengst aan 15% vocht	HL-gewicht bij 15% vocht (kg)	Rel. opbrengst t.o.v. onbeh. (%)	Opbrengstverschil t.o.v. onbeh. (kg)
7	Bontima 2 L + Bravo 1 L	10.639	A	58,7	115	+1.403
6	Velogy Era 1 L + Bravo 1 L	10.545	AB	59,6	114	+1.308
11	T1: Granovo 1,25 L T2: Evora Xpro 1 L + Bravo 1 L	10.492	ABC	60,8	114	+1.255
4	Evora Xpro 1 L + Bravo 1 L	10.196	ABCD	61,5	110	+960
10	T1: Granovo 1,25 L T2: Evora Xpro 1 L	10.185	ABCD	59,0	110	+948
2	Librax 1,25 L + Bravo 1 L	10.157	ABCD	56,6	110	+920
9	Velogy Era 1 L	10.140	ABCD	58,2	110	+904
8	Bontima 2 L	10.024	BCD	58,0	109	+787
5	Evora Xpro 1 L + Perseo 2 L	9.979	BCD	58,8	108	+742
3	Evora Xpro 1 L	9.871	CDE	57,2	107	+634
12	T1: Granovo 1,25 L T2: Velogy Era 1 L + Bravo 1 L	9.856	DE	62,4	107	+619
1	Onbehandeld	9.236,5	E	56,2	100	-

2. Fungicideproef wintergerst

Conclusies

- ▶ Verschillen behandeld t.o.v. onbehandeld: gering (cf. lage ziektedruk)
- ▶ Verschillen behandelde objecten onderling: eveneens gering
- ▶ Alle objecten met chloorthalonil (Bravo): meerwaarde t.o.v. Ramularia
→ verantwoorde kost (kosten vs. baten)
- ▶ Vroege behandeling (T1): onverantwoord (meerkost vs. graanprijs)

3. Neonic's weldra verboden: wat nu?

Er komt een Europees verbod op de neonicotinoïden clothianidine, imidaclopride en thiamethoxam, neurotoxische stoffen die volgens studies van de Europese Voedselveiligheidsautoriteit (EFSA) het zenuwstelsel van de insecten aantasten. Dat heeft de Eurocommissaris voor Gezondheid en Voedselveiligheid Vytenis Andriukaitis officieel meegedeeld. België onthield zich tijdens de stemming. De landbouworganisaties laten weten “ontgoocheld” te zijn dat er geen rekening is gehouden met enkele specifieke teelten. Natuurpunt spreekt dan weer van een “belangrijk momentum voor groenere landbouw”.

3. Neonic's weldra verboden: wat nu?

Toestand neonicotinoïden (neonic's)

Bron: persbericht Fytoweb 12/6/'18

a.s.:

- **clothianidin** vb. **Argento**, Poncho Beta
- **imidacloprid** vb. Gaucho Duo
- **thiamethoxam** vb. Cruiser

→ Geen rekening gehouden met teelten

► Derogatie?

3. Neonic's weldra verboden: wat nu?

Mogelijke oplossingen

- ▶ Volleveldse bespuitingen
 - Waarnemingen of berichtgeving/waarschuwingen opvolgen (behandelingsdrempel)
 - Geen kalenderbespuiting zoals bvb. bij onkruidbestrijding
- ▶ BYDV-tolerante rassen vb. Rafaela, Domino
 - Dit is niet de totaaloplossing! (bladluizen blijven vermeerderen)

Bladluistellingen

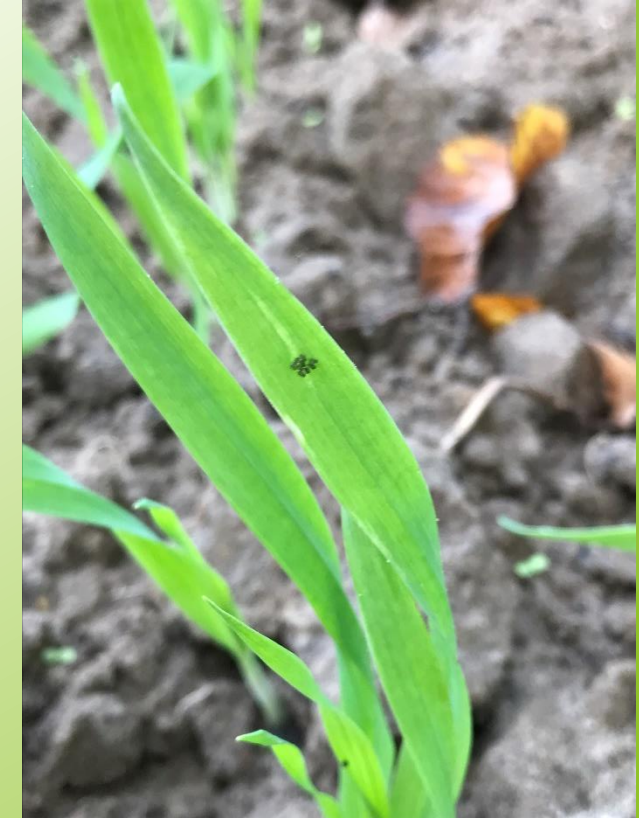
- ▶ 7 praktijkpercelen opgevolgd (WG + WT) zonder zaadbehandeling
- ▶ Doel: preventie van aantasting met dwergvergelingsziekte door bladluizen

Bladluistellingen

Verloop:

- Eind oktober: over algemeen zeer hoge bladluisdruk
(tot 57% van de planten bezet met bladluizen)
 - Beduidend lagere druk regio Tongeren-Hasselt (klimaat?)
- Vanaf vorst: geen gevaar meer

Bladluistellingen

Oorzaak

- ▶ Dwergvergelingsvirus (Barley Yellow Dwarf Virus = BYDV)
- ▶ Overdracht via bladluizen (> 20 soorten)
 - ▶ Virulentie: afh. van streek en jaar (niet alle bladluizen zijn virulent)
- ▶ 10 à 12°C ➔ aantasting mogelijk in vroege najaar

Bladluistellingen

Symptomen in wintergerst

- ▶ Onregelmatige gewasstand
- ▶ Herfst/winter: bladvergeling
- ▶ Voorjaar (hergroei): vergeling bladtop
- ▶ Dwerggroei en moeilijk doorschieten
- ▶ Moeizame aarvorming/kleine aren
- ▶ In ergste geval: afsterven

→ **opbrengstverliezen wintergerst: tot 90%**

Bladluistellingen

Symptomen in wintertarwe

Najaarsinfectie: haarden

- ▶ Pleksgewijze geelverkleuring bladtoppen
- ▶ Slechtere wortelgroei
- ▶ Geel-/roodverkleuring bladtoppen
- ▶ Dwerggroei

Voorjaarsinfectie: individueel aangetaste planten

- ▶ Roodverkleuring bladtop
- ▶ Slecht afrijpende aren

→ **opbrengstverliezen wintertarwe: tot 30%**

Bladluistellingen

Bevorderlijke factoren

- ▶ Vroege zaai
- ▶ Aanhoudend zacht weer
- ▶ Beschut gelegen percelen (geen wind/koude)
- ▶ Nabijgelegen maïsperceel
- ▶ ...

Bladluistellingen

Behandeling

- ▶ Preventief (eenmaal geïnfecteerd geen behandeling mogelijk!)
- ▶ Insecticidebehandeling o.b.v. **waarnemingen**
 - Behandelingsdrempel: 5% planten bezet met bladluizen
 - Zonnige namiddag: bladluizen actiever en beter zichtbaar
- ▶ Kies evt. voor tolerant ras vb. Rafaela, Domino,
- ▶ Zaaizaadbehandeling (Argento, Gaucho Duo, ...)
= bescherming tot ± 60 dagen na zaai

Bladluistellingen

Advies omtrent uitzaai 2018

- ▶ Onbehandeld zaaizaad: niet uitzaaien vóór eind september
- ▶ Behandeld zaaizaad: vroeger zaaien mogelijk, mits controle op bladluisdruk op afzonderlijke percelen (of opvolging akkerbouwberichten LCG)
- ▶ Rassenproef uitzaai 2018: onbehandeld zaad (beslissing Semzabel)
→ eerste resultaten graanvergadering 2019

Bedankt voor uw aandacht!

